

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавський державний аграрний університет

Кафедра обліку і оподаткування

**«БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ
В УМОВАХ ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗМІН»**

**Збірник наукових праць Всеукраїнської науково-
практичної конференції**

1

ПОЛТАВА 2022

УДК 657

Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін:
Збірник наукових праць Всеукраїнської науково-практичної конференції.
м. Полтава, 27 жовтня 2022 р. Полтава, 2022. 1496 с.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Голова організаційного комітету:

КАНЦЕДАЛ НАТАЛІЯ – к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Секретар організаційного комітету:

ЛЕГА ОЛЬГА – к.е.н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Члени організаційного комітету:

ВНУКОВА НАТАЛІЯ, д.е.н., професор, професор кафедри митної справи і фінансових послуг Харківського національного економічного університету, провідний науковий співробітник НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрнУ, заслужений економіст України

ГНАТИШИН ЛЮДМИЛА – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

ЄРШОВА НАТАЛІЯ - д.е.н, професор, професор кафедри обліку і фінансів Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

МАЛИШКІН ОЛЕКСАНДР - д.е.н., професор, САРА, експерт з обліку та оподаткування

МУРАВСЬКИЙ ВОЛОДИМИР - д.е.н., професор кафедри обліку і оподаткування Західноукраїнського національного університету

ПЕРЕРВА ПЕТРО - д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

СЛАВКОВА ОЛЕНА - д.е.н, професор кафедри бухгалтерського обліку, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Сумського національного аграрного університету

СУК ПЕТРО - д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»

ГУБАРИК ОЛЬГА - к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою Дніпровського державного аграрно-економічного університету

ПРОКОПИШИН ОКСАНА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

ПРИЙДАК ТЕТЯНА– к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю, завідувач відділу з питань інтелектуальної власності Полтавського державного аграрного університету

ЯЛОВЕГА ЛЮДМИЛА – к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

© Автори, 2022

© Кафедра обліку і оподаткування, 2022

© Полтавський державний аграрний університет, 2022

КОЦЮРУБЕНКО Г. М., к.е.н., доцент, докторант кафедри фінансів
Одеський національний економічний університет, м. Одеса

ОКРЕМІ СКЛАДОВІ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ НЕРІВНОСТІ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ: ВПЛИВ ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ

Активізація військових дій у 2022 році завдала значних збитків як економіці країни, так і відбивається на соціальних процесах, що мають місце в Україні. Масштабність, інтенсивність та обсяги військових дій впливають на домогосподарства та його фінансовий стан, а також відображаються на загальній ситуації щодо добробуту населення та його соціального розширення як в економічній площині, так і щодо забезпеченості соціальних стандартів (житло, освіта, медицина тощо).

Розгляд рівня доходів та економічної нерівності, в контексті соціальної, свідчить про значні обсяги скорочення доходів населення та збільшення кількості осіб, що є залежними від державної допомоги, субсидій та трансфертів протягом 2022 року. Відповідно до опитувань, дані яких наводить НБУ, падіння зарплат у приватному секторі у травні 2022 р. становило від 25% до 50% порівняно з довоєнним часом. Загалом, за прогнозом, номінальні зарплати у 2022 році скоротяться на 12%, а в реальному вимірі (враховуючи інфляційний фактор) – на 27%. Як зазначають експерти НБУ, споживча інфляція стрімко пришвидшилася з початком війни, передусім унаслідок дії чинників пропозиції: фактична споживча інфляція у червні 2022 року досягла 21,5% [1]. За даними опитувань Міжнародної організації з міграції, майже половина внутрішньо переміщених осіб в Україні (44%) працездатного віку наразі не отримують доходу. Лише одна третина опитаних назвала заробітну плату як основне джерело доходу після переміщення, а 24% зазначили, що покладаються на державну підтримку[2].

Значний вплив на соціальну нерівність в контексті забезпечення соціальних стандартів та послуг здійснюють міграційні процеси, викликані бойовими діями та їх інтенсивністю на різних частинах території України. Відповідно до звітів Міжнародної організації з міграції, за шість місяців повномасштабного вторгнення в Україну, кількість внутрішньо переміщених осіб зросла і станом на 23.08.2022 р. становить 6,9 млн осіб [2]. Такі вимушені та досить різкі «перекося» щодо регіональних аспектів проживання населення, значно збільшують навантаження на соціальну інфраструктуру регіонів, які приймали та розміщували внутрішньо переміщених осіб і біженців, що обумовлює погіршення якості та обсягів доступу до соціальних послуг.

Значні економічні дисбаланси та навантаження на фінансову систему країни, в частині підтримки населення, значно посилюються факторами негативного економічного впливу, зокрема скороченням обсягу внутрішнього попиту. Загалом, за даними ООН, станом на 16.06.2022 р., з початку війни з України виїхало 7,704 млн осіб, натомість назад повернулося (без даних Угорщини, РФ і Білорусі) - 2,559 млн.осіб [3]. Крім того, відповідно до звіту НБУ, сума оплати товарів у платіжних терміналах торговельної мережі та

отримання готівки в банкоматах з використанням платіжних карток за кордоном у травні 2022 року, становила 57,5 млрд грн., на противагу січню 2022 р. – близько 7 млрд грн. [4]. Такі тенденції свідчать про значні обсяги фінансових ресурси, які реалізуються за межами України, що негативно впливає на потенціал сукупного споживчого платоспроможного попиту, а саме провокує значне його зменшення.

Ситуація ускладнюється настроєм населення щодо споживчої поведінки при зміні доходів, зокрема за результатами опитувань, при втраті джерел доходів, більшість переміщених у результаті військових дій домогосподарств у 2022 році вдалися до таких заходів, як скорочення витрат (70%), зокрема на продовольство, а 1/3 опитаних – скористались позиковими ресурсами [2]. Крім того, за даними опитувань, що проведені соціологічною групою «Рейтинг» у липні 2022 року, дослідження поведінкових моделей економічної поведінки показало, що у випадку різкого скорочення доходів 62% будуть шукати додаткові джерела заробітку, 35% - скорочувати свої витрати [5].

Як свідчать аналітичні матеріали, тенденції, що сформувались у наслідок військових дій впливають не лише на поглиблення соціальної нерівності і збільшення майнового розшарування, а також і на загальну економічну ситуацію в країні, зокрема через формування споживчого платоспроможного попиту та обсягів і якості трудових ресурсів. Від так, розбудова фінансової політики підтримки населення та запобігання збільшенню зубожіння мають вибудовуватись як комплексний набір заходів та кроків не лише фінансової підтримки, але й стимулювання, що сформує передумови для формування фінансової основи зменшення соціального розшарування.

Список використаних джерел:

1. Інфляційний звіт НБУ. Липень 2022 р. // Офіційний сайт НБУ. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/IR_2022-Q3.pdf?v=4
2. Кількість внутрішньо переміщених осіб в Україні зросла до 6,9 млн осіб – МОМ // Інтерфакс-Україна. Інформаційне агенство. URL: <https://ua.interfax.com.ua/news/general/856074.html>
3. Статус тимчасового захисту в Європі отримали 3,4 млн біженців з України, в лідерах Польща, Німеччина та Чехія – ООН // Інтерфакс-Україна. Інформаційне агенство. URL: <https://ua.interfax.com.ua/news/general/840184.html>
4. Обсяги безготівкових розрахунків в Україні зростають, попри війну// Офіційний сайт НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/obsyagi-bezgotivkovih-rozrahunkiv-v-ukrayini-zrostayut-popri-viynu>
5. П'ятнадцяте загальнонаціональне опитування. Україна під час війни. Зайнятість і доходи (23-24 липня 2022) // Соціологічна група «Рейтинг». URL: https://ratinggroup.ua/research/ukraine/pyatnadcat_obschenaci_opros_ukraina_vo_vremya_voyny_zanyatost_i_dohody_23-24_iyulya_2022_goda.html

Наукове видання

«БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ В УМОВАХ ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗМІН»

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції

27 жовтня 2022 р.

м. Полтава

1496

Відповідальна за випуск, головний редактор: Лега О. В., к.е.н., доцент,
професор кафедри обліку і оподаткування

Комп'ютерна верстка: Лега О. В., к.е.н., доцент, професор кафедри
обліку і оподаткування

Матеріали друкуються в авторській редакції.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за
підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних,
галузевої термінології, інших відомостей.

Україна понад усе